

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

3

економічної теорії

на тему:

«Вплив заробітної плати на трудову міграцію»

Студентки II курсу Ф-22 групи

Пилипчук Л.В.

Науковий керівник:

викл., к.е.н. Вірковська А.А.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль – 2017р.

Зміст

Вступ.....	4
1. Сутність міграційного руху та трудової міграції.....	9
2. Аналіз впливу заробітної плати на трудову міграцію (Україна – ЄС).....	17
3. Проблеми та перспективи міграційних процесів в Україні.....	21
Висновки.....	23
Список використаних джерел.....	25

Вступ

Дана тема дослідження є досить **актуальною** сьогодні, оскільки значна частина населення мігрує у різні куточки світу у пошуках кращого життя і їхня кількість постійно збільшується. Міграційний рух населення – це одна з основних проблем сьогодні, адже впливає на різні аспекти соціального, демографічного, економічного життя . Міграція забезпечує реальні вигоди для країн і регіонів , які приймають робочу силу, але негативно впливає на країни і регіони, які її втрачають. Уряд країн приділяє значну увагу цьому процесу: регулює, стимулює чи, навіть, обмежує міграцію.

Високого розвитку набула така форма міграційного руху населення, як трудова міграція. Для України зараз вона має переважно негативні наслідки. Мігрують, зазвичай, висококваліфіковані спеціалісти, але лише їх невеликий відсоток має гарантоване працевлаштування та відповідні трудові гарантії. Виїжджають закордон також молоді люди без необхідного рівня кваліфікації, які згодні на будь-яку роботу та низьку заробітню плату. Все це має згубний вплив на країну з якої виїжджають та несе найгостріші проблеми: високий рівень безробіття, зменшення доходів населення, неконтрольований відтік робочої сили за кордон, посилення структурних диспропорцій зайнятості, зменшення якості праці та недостатня мотивація тощо.

Сьогодні на європейському ринку праці Україна служить, як правило, експортером робочої сили. Тимчасова форма міжнародної трудової міграції значно перевищує постійну та існує на ринку праці здебільшого незаконно. Використовують нелегальну робочу силу в більшості випадків малі та середні підприємства, адже, на відміну від великих підприємств, вони не можуть використовувати в широкому масштабі працевбережувальні технології, бо ті є дорогими. Тому уряди

західних країн при нестачі робочої сили використовують заходи для заохочення імміграції, в тому числі незаконної.

Мета курсової роботи - аналіз впливу заробітної плати на трудову міграцію.

Завданнями даної роботи відповідно до поставленої мети є:

- ❖ розглянути сутність міграційного руху та трудової міграції;
- ❖ проаналізувати яким чином впливає заробітна плата на трудову міграцію українців у країни Європейського Союзу;
- ❖ визначити проблеми та перспективи регулювання трудової міграції.

Об'єктом дослідження виступає міграційний рух та трудова міграція.

Предметом дослідження є вплив заробітної плати на трудову міграцію.

1. Сутність міграційного руху та трудової міграції.

Термін “міграція,, (від лат. migratio) означає переселення, переміщення чи транспортування населення, капіталу, товарів та ін. Людей, які переїхали, або переселені називають мігрантами.

У ширшому значенні “міграція,, - це будь-яке, незалежно від тривалості, частоти і призначення, територіальне переміщення з одного місця проживання в інше.

Трудова міграція – це переміщення працездатного населення в межах країни, а також з однієї країни в іншу з метою працевлаштування на більш вигідних умовах, а також пошуку кращих умов життя[1, с.337].

Розрізняють внутрішню та зовнішню міграцію робочої сили. Міграція робочої сили, коли населення переміщується між окремими регіонами в межах своєї країни, складає внутрішню міграцію. Зовнішню міграцію утворює переїзд робочої сили з однієї країни в іншу на тривалий строк [2, с.421].

Зовнішня міграція має дві складові:

1. еміграцію, тобто переміщення частини працездатного населення з країни перебування в іншу для довгочасного чи постійного проживання;
2. імміграцію, тобто приїзд робочої сили у певну країну з-за кордону.

За тривалістю міграція буває:

- постійна – без повернення на батьківщину;
- тимчасова – з обов’язковим поверненням;

Тимчасові міграції поділяються на сезонні, маятникові та епізодичні. Сезонні міграції – це переміщення населення з метою

пошуку роботи на певний час, сезон, з умовою повернення на попереднє місце проживання після закінчення роботи.

Маятникова міграція – це щоденні поїздки з одного населеного пункту в інший (від місця проживання на роботу або навчання).

Епізодична міграція являє собою нерегулярні поїздки (ділові, культурні, політичні та ін.).

В залежності від **умов прийняття рішень** міграції поділяються на примусові, добровільні та насильницькі. Примусова міграція – це насильницьке виселення з країни. Вимушену міграцію може бути спричинена виїздом за кордон у зв'язку з вчиненням щодо людини чи сім'ї насилля, неправомірних дій, внаслідок воєнних дій, стихійного лиха тощо. Добровільна - передбачає добровільний вибір і перетин кордону.

За правовим статусом міграція буває легальною, напівлегальною, нелегальною. Легальна міграція передбачає виїзд за кордон на законних підставах, тобто за наявності візи на певний термін. Напівлегальна – це прибуття у іншу державу, коли мета поїздки не відповідає зазначеній у візі та намірам після закінчення терміну візи. Нелегальна міграція являє собою незаконне перетинання кордону (використання фальшивих документів чи перетик кордону поза пропускним пунктом).

Людей, які їздять до іноземної країни називають іммігрантами, а людей, які виїждять із своєї країни називають емігрантами. Різниця між кількістю іммігрантів та емігрантів називається “показник сальдо міграції”, Якщо до певної країни приїжджає більше людей ніж виїжджає з неї, то сальдо міграції має додатній показник, і відповідно, коли приїжджає менше ніж виїжджає – від'ємний показник. Тому можна зробити висновок, що на кількість населення в країні впливають два чинники: природній рух населення (народжуваність, смертність) та міграційних рух.

Одним з перших вчених, який досліджував міграцію і ввів термін “міграція”, у своїй праці “Законои міграції”, (1876) був німецький та англійський вчений Е.Г. Равенштейн. Він вважав, що міграція – це постійна чи тимчасова зміна місця проживання.

У 1989 р. був вперше введений термін “міграціологія”, такими вченими як: Дегисенко М.Б., Хорев Б.С. та Іонцева В.А. Цей термін позначав науку, яка вивчає міграційні рухи населення, зумовлені економічними та соціальними відносинами.

У 1971 р. американський географ Вільбур Зелінський висунув теорію міграційного переходу у якій пояснив, що міграційних рух збільшується з розвитком транспортної системи та через збільшення виробництва товарів.

Дослідник міграції Маноло І. Абелла підкреслює, що трудова міграція за кордон пов’язана з втручанням держави і керуванням міграційними потоками. Відомий учений радянського періоду Е.П. Плетнев вказує на стихійність як на визначальну характеристику трудових міграцій [7, с.8].

Сьогодні дуже багато вчених та дослідників вживають поняття трудової та економічної міграції як синоніми. Проте, на думку московського науковця В.О. Іонцева, таке ототожнення є помилковим. Поняття трудової міграції є значно вужчим і включається до складу економічної. Українська дослідниця міграції Малиновська О.А. зазначає, що економічна міграція, крім трудових поїздок, включає також міграція для здійснення підприємницької діяльності, А. Маноло І. Абелла до економічних міграцій відносить навіть переселення на постійне місце проживання, якщо це супроводжується працевлаштуванням.

Український вчений Чехович С.Б. визначає трудову міграцію як один з видів міграції, що здійснює фізична особа з метою пошуку роботи, що може мати постійний чи тимчасовий характер.

На сьогоднішній день найбільшою популярністю при розгляді міграційних процесів як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних вчених користується неокласична економічна теорія макрорівня, відповідно до якої трудова міграція спричинена географічною різницею попиту та пропозиції на робочу силу. Згідно з цією теорією, у країнах (регіонах) з надлишковою робочою силою спостерігається низька заробітна плата.

Важливе місце при дослідженні міграції займає концепція міграційних мереж. Вона полягає у тому, що наявність чи відсутність соціальних зв'язків за кордоном чинить вагомий вплив на прийняття індивідами рішень щодо переміщення або відмову від нього. Міграційні мережі значно підвищують ймовірність переміщення, тому що зменшують міграційні витрати та ризики, відповідно, збільшуючи при цьому вигідність.

2. Аналіз впливу заробітної плати на трудову міграцію (Україна – ЄС).

Трудова міграція являє собою досить складне і комплексне соціальне явище, існування і перебіг якого зумовлений дією цілого комплексу чинників соціально-економічного, політичного, етнокультурного характеру, але основним чинником є заробітна плата. Розмір, напрями та масштаби міграційних процесів певною мірою свідчать про стабільність суспільного розвитку в країні чи нестабільність. В історії незалежності України, міграція посідає досить вагоме місце, особливо – зовнішня трудова міграція. Тому усвідомлюючи важливість міграційних процесів для України доцільно провести аналіз основних аспектів міграції, напрямків та цілей.

Характерною рисою сучасного етапу розвитку міжнародних економічних відносин є міжнародна міграція робочої сили, яка розвивається дуже стрімко в останні десятиріччя.

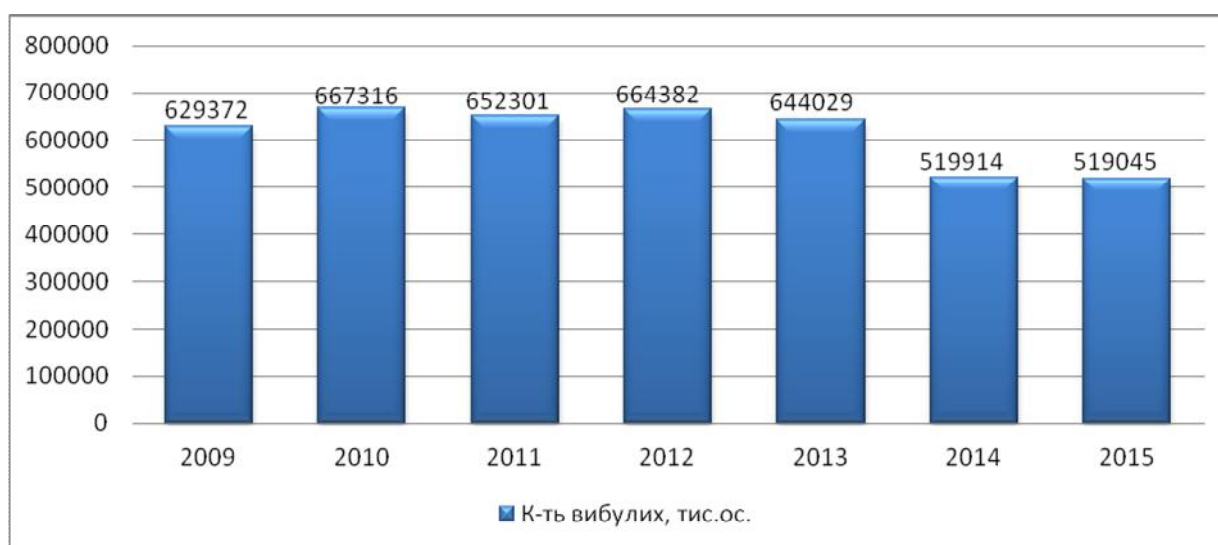

Рис. 2.1 Міграційний рух українців протягом 2009-2015рр.

З Рис. 2.1 можна зробити висновок, що в Україні протягом 2014р. та 2015р. мігруючих було значно менше ніж в попередніх роках, найбільше виїхало населення у 2010р. – 667 316 осіб. Ці числа є значно меншими, ніж є насправді, оприлюднені вони Державною службою статистики України. За неофіційними даними кількість мігрантів у країнах ЄС зараз становить приблизно 1,7 млн. ос.

У період з 2000 по 2009 роки відбулося помітне зростання кількості українських трудових мігрантів до країн ЄС, від близько 59% до 86% усіх трудових мігрантів (Рис. 2.2). З 2010 року ця тенденція частково змінилася у протилежному напрямку. У той час, цікаво відзначити зниження міграції до інших країн, таких як США, Канада, ОАЕ, Австралія та ін. з 2000 по 2015 роки порівняно з 2000 р.

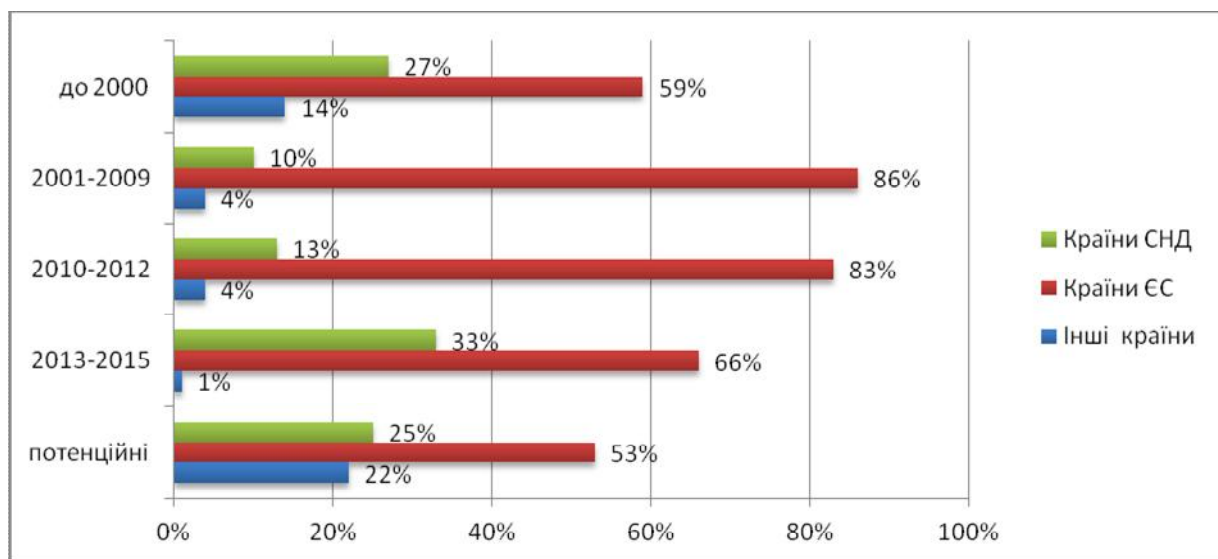

Рис. 2.2. Динаміка співвідношення трудових мігрантів за основними регіонами призначення.

Українські мігранти займають перше місце по кількості серед усіх мігрантів в Польщі, друге – Чехії, Італії, третє – Німеччині. Нижче наведено дані за 2015 рік щодо присутності українців у країнах Європейського Союзу (Рис.2.3).

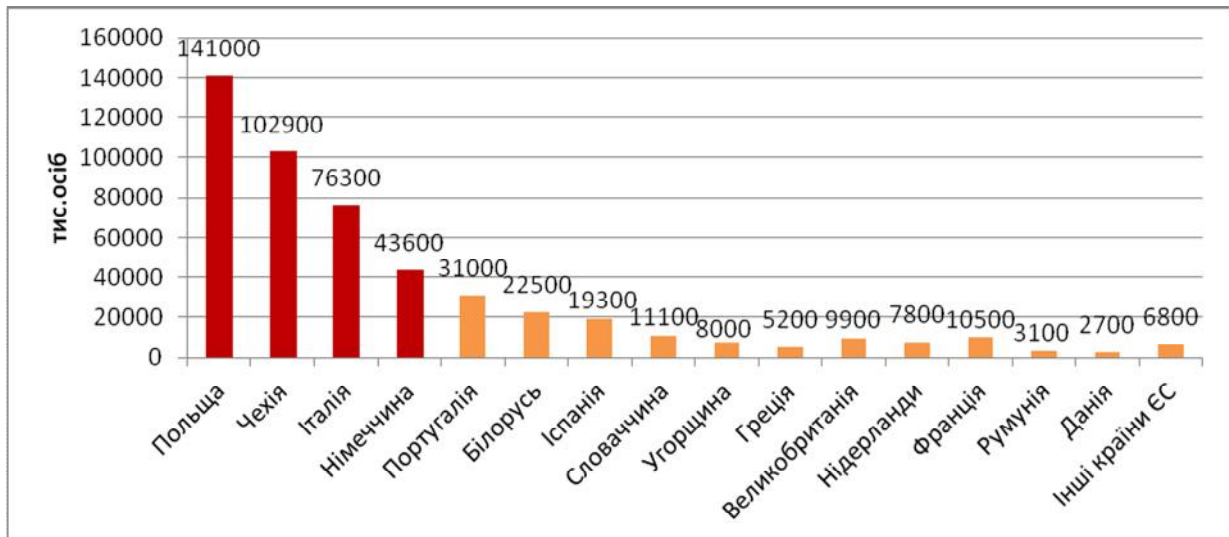

Рис.2.3. Кількість українських трудових мігрантів в країнах ЄС станом на 2015р.

З 2009 року деякі з приймаючих країн (Великобританія, Іспанія, Італія, Чехія) зменшили квоти та посилили інші бар'єри в'їзду мігрантів, а також запровадили програми повернення мігрантів на Батьківщину, надавши грошову допомогу, при цьому не забороняючи їм повернутися в приймаючу країну через кілька років. Проте декілька чинників змушують залучати іноземних мігрантів, основним з яких є демографічний, адже для Європи властиве швидке старіння населення. Сьогодні рівень безробіття в країнах ЄС не високий, але низка країн-членів відчувають дефіцит працівників в деяких галузях та регіонах. Так, особливо гострим він є у ІТ-технологіях, де попит зростає на 3% щорічно і значно перевищує пропозицію. Відчувається дефіцит робочої сили у секторі медичних та соціальних послуг. Приплив додаткових людських ресурсів дещо пом'якшує ці проблеми, адже імміграція забезпечує до 40% приросту населення європейських країн. Особливо бажаним є прибуття висококваліфікованих іммігрантів. Крім того, прийняття на роботу мігрантів значно здешевлює роботодавцеві оплату праці.

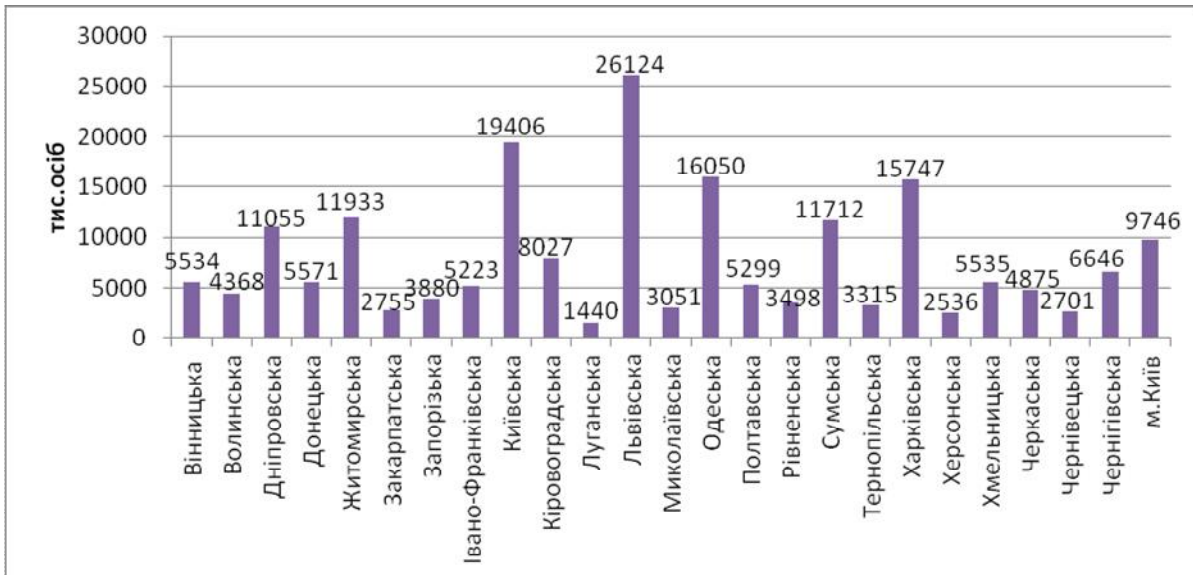

Рис. 2.4. Міграційний рух українського населення у січні-листопаді 2016 року.

За даними Державної служби статистики (Рис.2.4) західний регіон відіграє ключову роль у міграційному процесі України. Це пов'язано з тим, що він відчуває на собі усі негативні та позитивні наслідки міграції, до того ж він є найменш економічно розвиненим регіоном України.

Аналізуючи дані, які є в наявності, виявляється, що сьогодні конфлікт в Україні лише незначним чином впливає на міграцію та пошуку притулку в країнах Європейського Союзу.

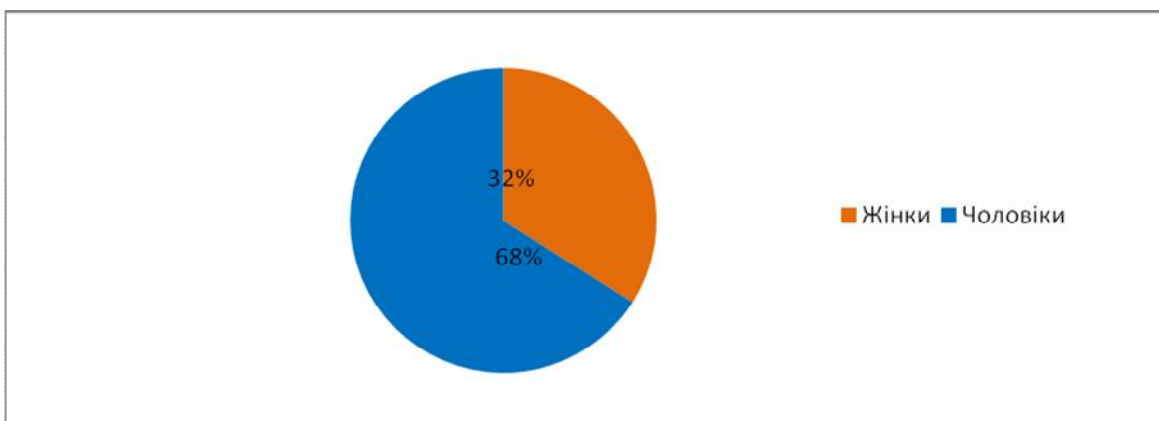

Рис. 2.5. Гендерний розподіл українських мігрантів станом на 2016 р.

З Рис. 2.5 видно, що кількість мігрантів серед чоловіків (68%) є вдвічі більшою в порівнянні з міграцією серед жінок (лише 32%). Найпоширеніший період трудової міграції чоловіків – 30-44 років (понад 40%). Чоловіки найчастіше мігрують до Росії, Чехії, Польщі, а жінки – до Італії, Іспанії, Греції.

За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ) вікова структура українських емігрантів за п'ятьма віковими групами має вигляд зображений на рис.2.6.

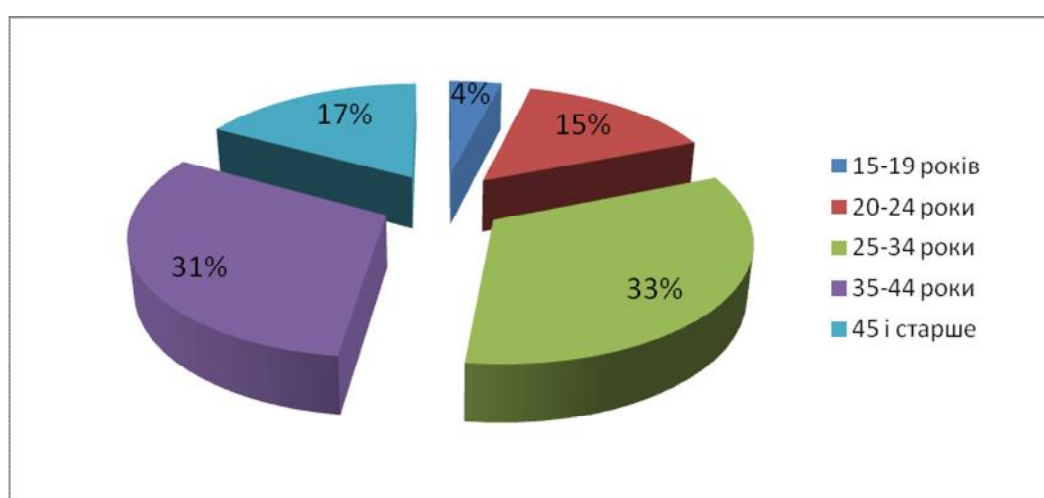

Рис. 2.6. Вікова структура емігрантів в Україні у 2015 році.

З рис. 2.6 бачимо, що найбільшу частину мігрантів в Україні становлять люди у віці від 25-34 років (33%) та 35-44 років (31%), тобто найбільша кількість мігрантів в Україні – це люди у віці від 25 до 44 років, що складає 64% від загальної кількості емігрантів в країні. Крім визначення вікової структури емігрантів, необхідно також визначити їх рівень освіти з метою подальшої характеристики сфер їх працевлаштування.

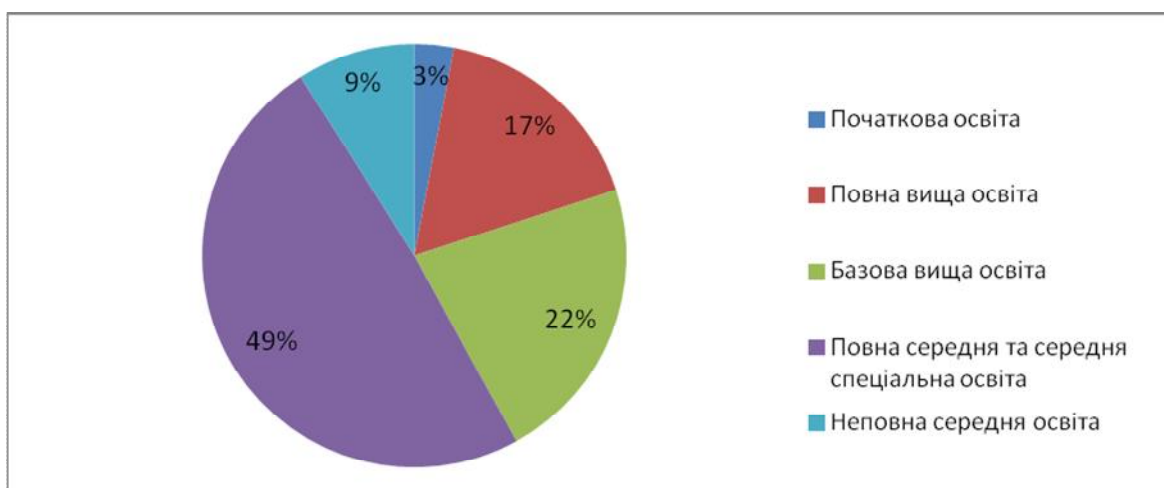

Рис. 2.7. Структура трудових мігрантів за рівнем освіти у 2015 році.

За даними рис. 2.7 можна зробити висновок, що найчастіше виїжджають на заробітки за кордон люди, які мають повну середню, спеціальну та базову вищу освіту. Лише деякі мігранти можуть знайти роботу, відповідно до свого рівня кваліфікації, майже всі вони незалежно від рівня освіти, працюють на низькокваліфікованих робочих місцях. Ця невідповідність очевидна також, якщо зіставити дані про сфери працевлаштування мігрантів за кордоном з рівнем їхньої освіти.

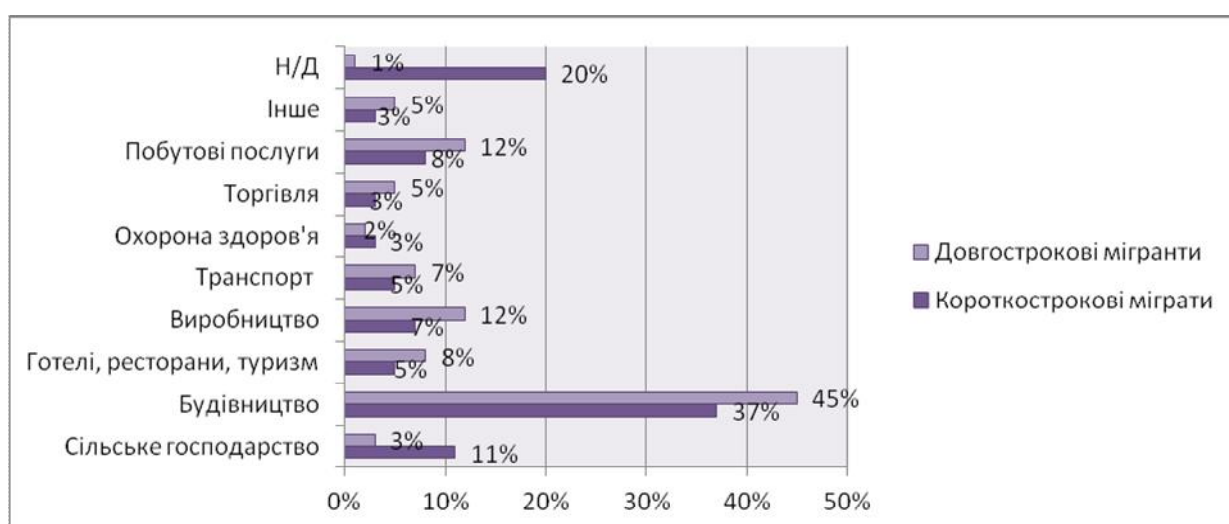

Рис. 2.8. Сфери зайнятості українських трудових мігрантів за кордоном

[14, с.14]

З-поміж українських трудових мігрантів, що працювали за кордоном протягом 2012-2014 рр., 37% мали дозвіл на проживання і роботу, 13% - дозвіл на роботу, 25% - дозвіл на тимчасове проживання, 17% не мали правового статусу і 4% перебували в інших країнах лише з туристичною візою.

До основних чинників, які сприяють посиленню трудової міграції в Україні можна віднести:

- нестабільність української економіки;
- низьку заробітну плату;
- недостатність робочих місць (в основному це стосується невеликих міст і сіл);
- політична нестабільність в країні;
- якісна соціальна підтримка в країнах, куди мігрують;
- відсутність можливості самореалізації;
- втрата надії на краще життя в своїй країні для себе і своїх дітей.

Усі ці чинники мають досить вагомий вплив, але все ж таки найбільший вплив на міграцію має рівень заробітної плати.

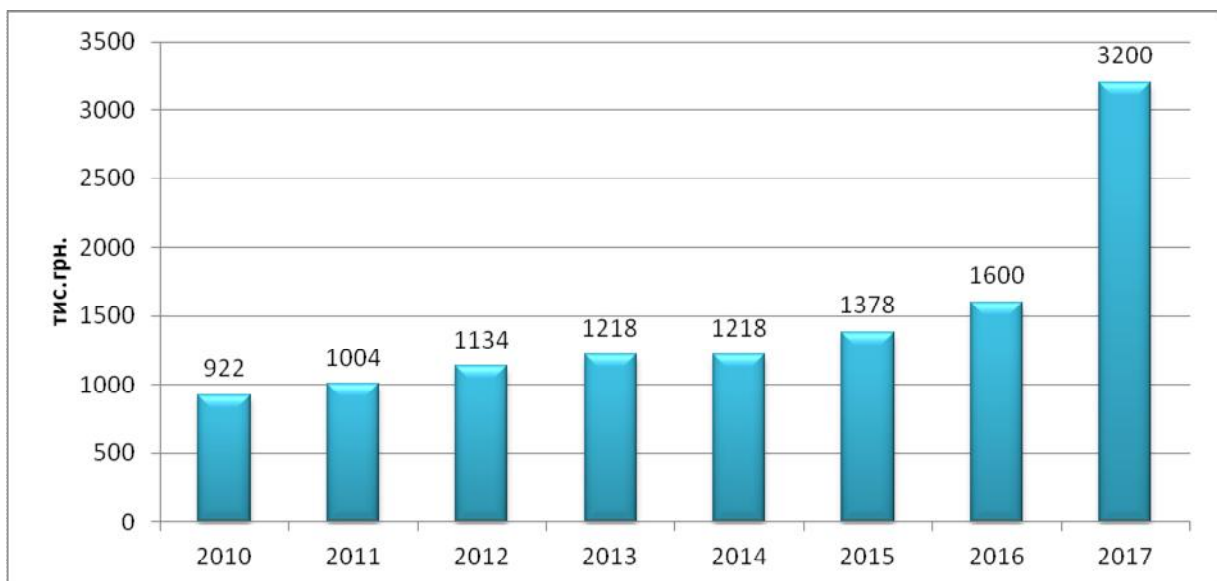

Рис.2.9. Мінімальна заробітна плата в Україні протягом 2010-2017рр[12].

Мінімальна заробітна плата в Україні є дуже низькою, проте порівняно з 2016 роком на початок 2017 року вона становить 3 200 грн., що вдвічі більше. Якщо порівнювати Україну з іншими країнами ЄС, то в нас мінімальна заробітна плата становить 120\$, в Люксембурзі найвища заробітна плата – 2005\$, у Франції – 1530\$, Польщі – 474\$, Болгарія – 246\$, а наших сусідів: Росії – 122\$, Білорусії – 125\$. Проте, щоб наздогнати найбіднішу країну ЄС, потрібно мінімальну заробітну плату збільшити вдвічі.

Заробітки мігрантів є як мінімум в 3 рази вищими ніж в Україні, саме тому так багато людей прямує за кордон. Таким чином, вони мають змогу більше заробити і тому краще забезпечити себе і свою сім'ю. В Україні досить велика частина громадян живе, як кажуть “від зарплати до зарплати,, а працюючи за кордоном, вони можуть дозволити собі купівлю, наприклад, автомобіля чи квартири, а й поїхати відпочивати, заощадити певну частину коштів, дати своїм дітям кращу освіту тощо.

3. Проблеми та перспективи міграційних процесів в Україні.

Міжнародна міграція є глобальним явищем, обсяг, вплив і складність якого постійно зростають. Важливим елементом та об'єктом особливої уваги міжнародних інституцій і національних урядів є питання міжнародної трудової міграції. Особливої уваги сьогодні набуває оцінка соціально-економічних наслідків трудової міграції для самих мігрантів, так і для країни загалом.

Міграція робочої сили в країні стала невід'ємною рисою її соціальної дійсності та специфічним чинником формування національного ринку праці. Вона спричинена економічним становищем держави, незадовільним рівнем життя широких прошарків населення, високим рівнем безробіття, а останнім часом і військовим конфліктом на Сході країни.

Міграція для України має неоднозначний вплив, оскільки несе як позитивні, так і негативні наслідки. Одним із суттєвих негативних наслідків є втрата нашою державою висококваліфікованої робочої сили, зокрема наукових працівників вищої кваліфікації – кандидатів та докторів наук. Це спричинено тим, що в Україні практично відсутні перспективи для розвитку та застосування своїх інтелектуальних здібностей у різних сферах економіки, а також низька заробітна плата. Через цей процес значно уповільнюються темпи розвитку науково-технічного прогресу. Але набагато більше мігрантів працюють не за освітою, а на низькокваліфікованих роботах і це спричинює зниження кваліфікації працівників, несе загрозу нівелювання соціальної значимості зайнятості в Україні через формування стійкого стереотипу, згідно з яким досягти пристойного рівня життя можна лише шляхом трудових поїздок за кордон. Особливо цей стереотип характерний для молоді, адже ринок праці, гарантований державою для молоді сьогодні занадто звужений і

тому кількість виділених робочих місць значно менша. Велика частка молоді, яка не витримала конкурентної боротьби з представниками старших вікових поколінь, виштовхується на нерегульований ринок праці. Внаслідок цього молодь знаходиться в гіршому становищі щодо соціального захисту від безробіття порівняно з іншими представниками робочої сили і змушена виїжджати за кордон.

Більшість наших мігрантів знаходяться за кордоном нелегально і не маючи правового захисту. В зв'язку з цим до нашої країни виникають безліч політичних та економічних претензій з боку держав, які приймають наших мігрантів. Тому дуже багато країн зараз застосовують різні засоби для того, щоб зменшити кількість нелегальних працівників. Працюючи за кордоном, наші громадяни працюють на благоустрій іноземних держав, а не своєї. Дуже багато українців використовують на важких роботах із шкідливими умовами праці, до того ж наявні випадки їх дискримінації та експлуатації з боку роботодавців. Часто можна зустріти випадки фізичного каліцтва чи навіть загибелі на робочих місцях через небезпечні умови праці. Міграція охоплює осіб економічно продуктивного віку (20-40 років). Тривала відсутність одного чи обох батьків призводить до так званого соціального сирітства і розпаду сімей[17, с.7].

Це не весь перелік негативних наслідків міграції, проте трудова міграція не повинна розглядатися виключно як проблемне явище, адже трудові поїздки громадян України мають і позитивний характер. По-перше, у трудящих громадян є можливість використовувати свою робочу силу і знання і мати за це пристойну винагороду. По-друге, держава, яка поки що не може запропонувати своїм громадянам належні робочі місця, отримує потужне зовнішнє фінансове джерело формування національного багатства і формування мігрантами підвалин для майбутнього розвитку підприємницької діяльності.

Зовнішні трудові міграції є важливим чинником розвитку регіональних ринків праці і формування пропозиції робочої сили, зокрема. Розвиток трудових міграцій призводить до зниження напруження на ринку праці через виїзд частини трудоактивних контингентів та перехід до розряду економічно неактивного населення частини осіб, які нагромадили необхідні для життєдіяльності кошти шляхом трудових міграцій, відповідно розширення можливостей працевлаштування осіб, які за інших умов не змогли б знайти роботу; розвитку підприємництва та покращення можливостей зайнятості внаслідок створення нових робочих місць колишніми трудовими мігрантами, які заробили достатні для відкриття власної справи суми грошей; позитивних змін у трудовій поведінці населення через засвоєння учасниками трудових міграцій ринкової свідомості, цінностей та норм цивілізованого суспільства з наступним поширенням відповідних настанов серед осіб, які не мають досвіду зовнішніх трудових міграцій[7,с.195].

Вплив міграції на ринок праці також неоднозначний. За розрахунками фахівців Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАНУ, у випадку відсутності трудових міграцій рівень безробіття в Україні був би в 1,6 рази вищим за фактичний і приблизно дорівнював би тому, що фіксувався на рубежі тисячоліть, коли він досягав максимальних показників. Разом з тим повернення мігрантів і гіпотетична реалізація намірів відкрити власну справу (бралася до уваги лише частка мігрантів, які декларували себе під час опитувань як самозайняті чи підприємці), за розрахунками зменшила б чисельність безробітних на 10% при найманні ними у середньому 3 працівників і на 14% - при найманні 5[5, с.9].

Також слід відмітити, що позитивний вплив на економіку України мають надходження додаткової іноземної валюти шляхом грошових

переказів трудових емігрантів та інвестування коштів в економіку через створення спільних підприємств з іноземними засновниками.

Щоб подолати негативні наслідки трудової міграції, держава повинна приділити особливу увагу регулюванню зайнятості та соціальному захисту економічно активного населення. Все це можна досягнути при економічній та політичній стабільності, створивши сприятливий інвестиційний клімат, який дасть змогу користуватися дешевими кредитами та пільгами. Потрібно створювати нові робочі місця з використанням гнучких форм роботи і режимів робочого часу.

Висновки

Отже, міграція як явище виникло і розвивалося одночасно з людством. На сьогодні немає жодної країни в світі, яка б не брала участі у світових міграційних процесах, чи то в лиці країни, яка виступає постачальником трудових ресурсів, чи то як країна, яка приймає трудові ресурси.

Міграційні процеси відіграють важливу роль в суспільному розвитку протягом усієї історії людства. Розвиток трудових міграцій є необхідною умовою кількісного і якісного економічного зростання, механізмом досягнення відповідності між попитом на робочу силу та її пропозицією. З другого боку, в умовах низького рівня заробітної плати в державному секторі економіки та поширення безробіття, трудові міграції для багатьох верств економічно активного населення стають засобом підвищення рівня життя та уникнення бідності. В той же час рівень наукових досліджень міграційних процесів, зокрема в контексті розвитку ринку праці, залишає бажати кращого

Україна з набуттям незалежності прийняла законодавчу базу, яка значно полегшила її громадянам виїзд за кордон. Верховна Рада України 22 січня 1994р. ухвалила Закон «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», суть якого полягає у гарантіях прав громадян на вільний виїзд за кордон і повернення на Батьківщину[14, с.17]. Міграційна ситуація в Україні має не дуже хороший, проте стабільний показник, починаючи з 1994р., чисельність емігрантів перевищує чисельність іммігрантів.

Ситуація пов'язана з міграцією, яка склалася в Україні є досить проблемною, оскільки за кордон виїжджає переважно найактивніше та освічене населення працездатного та відтворювального віку, саме тому відбувається зменшення трудових ресурсів. Для запобігання погіршення

даної ситуації потрібне втручання уряду та здійснення певних заходів у соціальній сфері та сфері демографічної політики, а саме: створення нових робочих місць, гідна заробітна плата і відповідне соціальне страхування. Ці заходи повинні сприяти зменшенню числа емігрантів та повернути наших молодих спеціалістів та досвідчених фахівців у різні сфери діяльності, які запозичили певний досвід у іноземних країнах. Проте, зважаючи на сучасний стан подій, важко здійснити певні дії для покращення ситуації. Насамперед, уряду країни необхідно докласти всіх можливих зусиль, щоб зупинити військовий конфлікт з Росією, адже саме через дану проблему значно погіршилась економічна ситуація в Україні, зріс рівень інфляції, відбулось обвалення національної грошової одиниці та ще ряд проблем, які потребують вирішення. Якщо ж ці проблеми не вирішувати, то ближчим часом економічна ситуація в країні зазнає ще більших негативних змін.

Підсумувавши все написане можна зробити висновок, що уряду потрібно здійснювати рішучі дії щодо збереження людського та науково-освітнього потенціалу країни. Зупинити активну міграцію можна, зробивши в країні комфортні умови для життя людей шляхом створення високопродуктивних робочих місць на яких буде випускатись конкурентноспроможна продукція, яка буде користуватись попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках. Високооплачуваною заробітною платою, яка мотивуватиме працівників до якісної роботи.

Список використаних джерел

1. Білецька Л.В. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка): Навч.пос. 2-ге вид. перероб. та доп./Л.В. Білецька, О.В. Білецький, В.І. Савич. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 688С.
2. Політична економія: підр. / В.Г. Федоренко, О.М. Діденко, М.М. Руженський, О.Ф. Іткін. – К.: Алерта, 2008. – 485 С.
3. Чепінога В.Г. Економічна теорія: Підручник / В.Г. Чепінога. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 656 С.
4. Історія економіки та економічної думки. ХХ – поч. ХХІ ст.: навч. посіб. / В.В. Козюк, Л.А. Радіонова, О.В. Длугопольський [та ін.]; за ред. В.В. Козюка, Л.А. Радіонової. – К.: Знання, 2011. – 582 С.
5. Трудова міграція: соціальні наслідки та шляхи реагування / Малиновська О.А. – К.: «Вид-во«ФЕНІКС», 2011. – 40 С.
6. Ляшенко О.М., Шампанюк Ю.І. Особливості трудової міграції України/О.М.Ляшенко, Ю.І.Шампанюк. – «Молодий вчений» - №4(31), -2016. – С.121-125.
7. Лібанова Е.М. Населення України. Трудова еміграція в Україні: Монографія / Е.М. Лібанова. – К.: І-нт демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 233 С.
8. Ковальчук А.Ю. Сучасне розуміння міграції та міграційних процесів в Україні/ А.Ю.Ковальчук//Порівняльно-аналітичне право. – Київ, 2015. - №1. – С.182-185.

9. Міжнародна трудова міграція: аналіз ситуації та наслідків для України [Електронний ресурс]/ О.М. Петрос, В.Т. Васільєв. // Вісник НАДУ. – 2015.- 8 с. – Режим доступу: http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/2015_4_14_ukr.pdf
10. Міграційна політика Європейського Союзу: виклики та уроки для України / Малиновська О.А. – К.: НІСД, 2014. – 48 С.
11. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
12. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Євростат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>
14. Міграція в Україні: факти і числа / Міжнародна організація з міграції (МОМ) Представництво в Україні. –К: 2016. –С.32.
15. Л.Чайка-Петегирич. Трудова міграція та її взаємозв'язок з безробіттям в Україні / Л.Чайка-Петегирич // Галицький економічний вісник. – 2012. - №3(36). – С.5-9 – (економіка та управління національним господарством та суб'єктами господарювання).
16. Палагнюк О.В. Міграція як соціально-економічний феномен та неополітичний виклик розвитку сучасного суспільства/ О.В.Палагнюк. //Наукові праці. Політологія – Київ, 2014. – Вип.218, Т.230. – С.37-41.
17. Стрельченко Є.В. Нагальні проблеми законодавчого та інституційного забезпечення міграційної політики України / Є.В.Стрельченко// Держава і право: зб. наук. праць. – К.,2012. – Вип.55.- С.17.

18. Пітюлич М.І. Новітні тенденції розвитку міжнародної трудової міграції та їх наслідки для України / М.І.Пітюлич // Мукачівський державний університет. Серія: Економіка. – Науковий вісник Мукачівського державного університету, 2014. – В.1(1). – С.96-100.